

Jak lze chápat zdraví a nemoc ve smyslu zákona karmy?

Otázka: Jak lze chápat zdraví a nemoc ve smyslu „zákona karmy“?

Odpověď: Jelikož k této otázce vyjde obsáhlý výklad, můžeme pro tentokrát odpovědět jen stručně. Jako u žádné věci týkající se člověka nelze si ani s ohledem na zdraví a nemoc představovat, že jsou prostě „trestem“ a „odměnou“ za to, čeho se člověk dopustil v některém z minulých nebo dokonce v „tomto“ životě. Někdo například může být postižen nemocí, u níž nelze prokázat vůbec žádnou příčinu, ani v minulém, ani v současném životě. Nemoc se pak objevuje jako „prvotní“ událost v lidském životě, je sama „prvotní“ příčinou. V dalším průběhu života pak bude mít v nějaké podobě své následky. Zákon karmy působí bezpodmínečně všude; nesmíme se však domnívat, že se všude jedná jen o následky, jejichž příčiny se nacházejí v minulosti; stejně tak se může jednat o příčiny, jejichž následky se budou nacházet v budoucnosti.

O zákonitých souvislostech lze podle okultních zkušeností leccos říci. Například se ukazují věci, které se v jednom životě týkají astrálního těla, v dalším životě se pak objeví jako vloha éterného těla. Jestliže člověk ve svém životě často lže, lze to v tomto životě připsat jen vlastnosti astrálního těla. Opakované lhaní se však zvolna vtiskuje do éterného těla a jako důsledek se v některém dalším životě projeví lehkovážný, flegmatický ráz osobnosti, který je dán jistými vlastnostmi éterného těla. Působí-li někdo mnoho bolesti některému svému bližnímu, je i toto dáno především určitými znaky astrálního těla; i v tomto případě však působí opakování tak, že se do éterného těla vtiskuje něco, co se v budoucím životě projeví jako melancholické založení, které je rovněž dáno vlastnostmi éterného těla.

Můžeme si uvést další příklad. Jestliže se u nějaké osoby vytvoří jistý nesmyslný zvyk, zakládá se to v příslušném životě na znacích éterného těla. V následujícím životě se však ukáže, že tento

zvyk působil na složení fyzického těla. A následek se pak projeví jako vložka k nemoci. Příčinu chorobného založení můžeme poznat ve vytvoření špatných zvyků v některém z minulých životů. Všechny tyto souvislosti jsou však velmi složité a něco určitého lze vyslovit jen na základě konkrétních okultních zkušeností. Zdraví je obecně důsledkem dobrých, přiměřených zvyků v některém z předchozích životů.

Podle dosavadního okultního bádání lze pro jednotlivé případy říci například toto: bezmyšlenkový život vede v dalším životě k vložce k lehkomyšlnosti, jež se projevuje zvláště zapomnětlivostí a špatnou pamětí, v dalším životě se zapomnětlivost projeví jako vložka k nemoci, která se dnes mnohdy označuje jako „nervozita“. Zákon karmy pochopíme správně teprve tehdy, nechápeme-li ho ve smyslu obvyklého lidského práva, nýbrž ve smyslu daleko vyšším.

R. Steiner: Wie hat man sich Gesundheit und Krankheit im Sinne des Karmagesetzes zu denken?; uveřejněno v časopisu Lucifer-Gnosis č. 31 z roku 1906, později zahrnuto ve svazku Lucifer-Gnosis, GA 34, str. 404nn.

Rudolf Steiner

GA 34